

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pre anu 6 fl., $\frac{1}{2}$ anu
3 fl., $\frac{1}{4}$ anu 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 anu 18 frcs., $\frac{1}{2}$
anu 9 frcs., $\frac{1}{4}$ anu
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Inserțiuni

Unu șirú garmond:
odată 7 cr., a dóua óra
6 cr., a treia óra 5 cr.,
și de fie care publică-
țiune timbru de 30 cr.

Totú ce privesce fóea
să se adreseze la «Red-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
în
Blașiú.

Anulú III.

Blașiú 17 Iuniú 1893.

Numérlú 24.

Ce-i autonomia garantată prin legi?

„Așa se vede, că la noi legile acelea, cari suntú cevași mai echitabile față cu naționalitățile nemagiare, se aducú numai de aceea, ca să nu se execute saú pentru ca treptatú să se abróge.“

Adevérulú acesta, spusú în casa magnațilorú, în fața țerei întregi, cu ocaziunea desbaterii asupra novelei despre salarisarea învățătorilorú, de cătră episcopulú Caransebeșului, rêsună și acum în urechile nóstre, cândú stămú și ne socotimú la situațiunea aceea precarie, în care amú ajunsú cu școlele nóstre prin nóua lege.

Nu este scopulú nostru a arêta acum réulú, ce ni-lú pricinuesce legea de sub întrebare. Amú arătatú réulú acesta adese și cu de-adinsulú. Nici nu voimú a releva indiferentismulú nostru în fața pericolulú ce ne amenință. Amú făcut'ó și asta și amú arêtatú și calea de mântuire.

De astă-dată voimú a face unele considerațiuni generale pentru aceia, cari vorbescú de liberalismú, de constituționalismú și de câte de tóte isme, cu scopulú ca să însuflețescă pentru acelea pe Români, fără a sci măcarú ce facú.

Autonomia confesiunilorú recepte din țara nóstră în cestiuni școlare este inarticulatá în lege. Legea este promulgatá în numele și cu sancțiunea Regelú. Și legea acésta asigură con-

fesiunilorú pentru tóte timpurile dreptú exclusivú asupra instruciunii membri-
lorú sêi.

Și de ce s'a adusú o asemenea lege? Pentru ca de o parte relațiunea dintre statú și confesiuni să fie regulatá pentru tot-deuna; de altá parte pentru ca și confesiunile, egalizate fiindú între sine, să lucre cu o nobilá întrecere pentru înaintarea culturéi generale.

Este deci clarú și limpede, că prin legea din 1868 s'a intenționatú crearea unorú stări perenne; că s'a intenționatú crearea unei *legi fundamentale*.

Și totuși ce vedemú?

Vedemú, că și legea, prin care confesiunilorú se dá dreptulú asupra instruciunii populare, pentru domniú nostri *liberalú* este numai o instituțiune trecătoare, bună óra ca și o lege adusá pentru concesiunea unei căi ferate vicinale.

Contele Csáky în ședința memorabilá a casei magnațilorú din 29 Maiú a spus'ó apriatú, că tóte drepturile autonome ale confesiunilorú, garantate prin o lege anterióră, se potú modifica, restringe și chiarú și revoca prin legi posterióre, de-óree legislativa țerei nu póte să abdicá nici odatá dela dreptulú sêu de a aduce legi nóue și de a modifica pe cele vechi.

Este pretiósă declarațiua contelú Csáky. Liberalismulú sectarú nu s'a pututú manifesta mai golú și mai hidú nici odatá.

Suntú consciú despre importanța declarațiunii domnului Csáky domniú nostri,

cari atâtú de multú se însuflețescú pentru frasa gólá *liberalismú*?

Nu este óre admiterea aceluí principiiú — altcum fórté și în totú cuprinsulú sêu „*liberalú*“ — totú una cu *atotputința statului* și în ultima analizá cu *principiulú revoluțiunii*? Într'adevêrú după acestú principiiú nu mai există legi *fundamentale*. Ori ce lege se póte schimba. E destulú, ca guvernulú saú unú partidú parlamentarú să-și câștíge maioritatea *unui votú*, și legea de mai înainte, ori câtú ar fi fostú de bună, se abrógá.

Êtá consecințele principiuluiú liberalú alú contelú Csáky. Êr consecințele aceastea însémná, că încredere în stările parlamentare și constituționale póte să aibá numai acela, care e lovitú la capú. Apoi cândú dispozițiunile cuprinse în legi nu mai meritá încredere, cândú cetățeniú nu potú privi de statornicá nici o instituțiune din statú, atunci urmézá aceea, ce se numesce: *descompunere*.

Ásta e punctulú, la care amú ajunsú. Regele se încoronézá și jórá, că va observa legile însu-și și se va îngriji, ca și alții să le observe. Elú jórá, că va respecta drepturile autonome ale confesiunilorú. De altá parte vine contele Csáky și ne spune, că dînsulú împreună cu maioritatea, de care dispune în parlamentú, își rezervá dreptulú să schimbe, cândú va afla de bine, legile sancționate de Maiestatea Sa. Și

Feuilleton.

Unú nou „cestiunariú istoricú“ pentru dlú Nic. Densușanú.

(Fine.)

6. Ce spuneau bêtânii, *ecsocatoceii* saú *probatmioterii* din Feleacú și Giomalú erau numai diaconi, saú dórá preoți, și dacă erau numai diaconi, observaú canonulú 18 dela Nicea I, că la *sinaxe* să viná după preoți, și erau totodată și *stavrofori* și purtau pe capú *fenoliú*?

(Aici cărturariiú suntú rugați, că dacă în vre-o familie a rêmású vre-unú fenoliú dela vre-unú *ecsocatoce* saú *probatmioterú*, să-lú desemne, și desemnulú să-lú trimitá dlú Densușanú.)

7. Ce spuneau bêtânii, *ecptosá ecsocatoceilorú* se întimpla și cu întrevinerea puterii de statú saú o făcea numai episcopulú singurú?

8. Ce spuneau bêtânii, oficialii episcopesci din *axiomate* de unde procuraú *epimaniculú*, *himaticulú* și *epirriptariulú*? Nu cumva le aduceau neguțatori din India?

9. Ce spuneau bêtânii, cândú se întimpla *sfragia* oficialilorú din *archontichiile* mari și din *clericate*, se făcea *prosfersa* de dóue ori înainte episcopului, și i-se dá și *protropia* totú atunci, saú dórá *protropia* era cuprinsá în *pittachion* saú în literele *evergetice*?

10. Ce spuneau bêtânii, pedepsiaú episcopii aspru *sinchisa* oficialilorú, și observaú tótá rigórea canónelorú, și erau episcopii cu luare aminte, ca oficialii să observe *pronomia* cu tótá rigórea, și cu deosebire la *isodú* și *metalepse* se observa totdeuna *pronomia*?

11. Ce spuneau bêtânii, *procatemenii* ce titulaturá aveau, aceea de: *timotați*, *entimotați* saú *teoflestați*?

12. Ce spuneau bêtânii, era datina la biserica cea mare din Feleacú și Giomalú, ca precum dice Sintagnia V, 534, în săptămána patimilorú să se cetescá evangeliile în chipulú următoriú: În Dumineca florilorú să o cetescá *Protecdiculú*, în Lúnia mare *Hieromnemonulú*, în Martia mare *Sacelliulú*, în Mercuria mare *Gazofilacele*, în Joia mare *Canstrisiulú*, în Sâmbáta mare *Economulú*, și în Dumineca Pascilorú *Cartofilacele*?

13. Ce spuneau bêtânii, pentru susținerea oficialilorú episcopesci erau introduse *rogele*, *prosodele*, *psalticele* și *emfanisticéle*, și erau acelea anuale ori lunare?

(Dacă undeva se aflá vre-unú protocolú despre ele, să-lú decopieze fidelú și să-lú trimitá dlú Densușanú.)

14. Ce spuneau bêtânii, *proeresele* erau ertate la oficialii bisericesci, și de câte ori pe luná se ținea în reședința episcopéscă *criteriulú ieraticú*? Și dela Felécú și Giomalú unde se întimpla *eneletulú*?

15. Ce spuneau bêtânii, Mitropolitulú autochefalú din Belgradú da episcopilorú scri-sorile *sistatice*, saú dórá altciueva? Și erau episcopii independenți în facerea *procopelorú*, *provoletorú*, *prohibasmului* și a *prochiresiei*?

16. Ce spuneau bêtânii, la umplerea oficiilorú bisericesci era hotáritóre *ecloga* și *dochimasia* episcopilorú, saú trebuia să se întimple tot-deuna și ceva *psefismá*?

17. Ce spuneau bêtânii, întimpla-se în biserica románéscă desú *metentroniasme*, *metavasuri* și *metachimesuri*, și dacă se întimplau, atunci cam din ce cauze?

18. Ce spuneau bêtânii, nu cumva pe timpulú evului mediú, „cândú Papú ațtáú

vedem, că așa se întâmplă, cum dice cel din urmă.

În alte țări sunt legi așa numite *fundamentale*, cari se privesc de toți ca *inviolabile*. De acelea nu se atinge nimeni. Ceî ce se ating de ele, sunt priviți ca trădători de patrie sau cel puțin ca *revoluționari*.

În 1867 se încheie pactul dualistic cu Austria și se pune de temelie la era actuală constituțională. La 1868 se aduce o altă lege totuși atât de fundamentală, prin care instrucțiunea populară se concrede confesiunilor.

Kossuth, Eötvös, Polónyi, Ugron combatu pactul fundamental din 1867. Conte Csáky și cu dînsul parlamentul întreg atacă legea din 1868.

Cei dintâi sunt priviți de subșăpători ai ordinii existente și sunt declarați imposibili pentru guvernare.

Alu doilea e ministru *constituțional* și *liberal*.

Cei dintâi sunt declarați *revoluționari*. Alu doilea e *monarhic* *loial*.

De ce?

Toți într-o formă țintesc la *reșturnarea stărilor legale*. Toți atacă legi fundamentale de ale țerei. *Revoluționari* sunt și unii și alții.

Întrebăm: *é*rași: De ce? Fiindcă sunt *liberali*, și fiindcă liberalismul nu este altceva decât *reșturnarea* orî carei ordinii stabilite, decât *revoluțiunea*.

Poftescă acum confrății dela „Gazeta” și recomănde poporului român binefacerile „liberalismului”. Au auditu și ei de „liberalism”, și socotesc, că dacă firma e frumoasă, bună va fi și marfa. Și apoi vorbesc, nepricepându Scriptura.

După toate acestea întrebăm: *Ce-i autonomia garantată prin legi?*

Răspunsul: *Ună moftă*.

„Gazeta” și Cardinali.

„Gazeta Transilvaniei” în numărul 114 din incidentul, că episcopul latin de Oradea mare Schlauch fu numit cardinal, ne întrebă, că Sfinția Sa Papa pentru ce merite a

numit cardinal pe „dușmanul cel mai declarat al Românilor”? „Gazetei” îi răspundem pe scurt, că noi suntem numai fi supuși ai Sfinției Sale, și așa nu putem fi inițiați în toate faptele Sfinției Sale. „Gazeta” însă cu „teologul din cotele sale” dl Nic. Densușană ca „aliat” al Papei vor fi de bună samă mai inițiați în acele fapte ca noi, și așa n’au lipsă a se adresa către noi.

Pentru publicu însă constatăm următoarele lucruri, de cari „Gazeta”, deși „aliat” a Papei, totuși nu are nici o idee, căci se vede, că „aliat” nu multu se interesează unu de altu. Anume unu număr anuit de cardinali nu-și are reședința în Roma, ci la scaunele lor episcopesci din diversele state, unde se află membri ai bisericeii, precum în Austro-Ungaria, Franța, Spania, Anglia, America și chiar și Australia. Pe aceștia îi denumesc Papa la propunerea monarhului catolic alu statului respectiv, și de aceea se și numesc *cardinales coronae*. La denumirea acestora Papa nu poftesc delă monarh altceva, decât ca conduita bisericescă a celor propuși să fie corectă. Judecarea purtării politice a respectivilor pe alte terene nu și-o arogă Sfinția Sa nici odată, fiindcă așa ceva ar avé coloritul, că Sfinția Sa se amestecă în afacerile interne ale statelor, și acesta nu o voesc. Maiestatea Sa se vede că a propuș pe episcopul Schlauch, și Sfinția Sa neșceptionându-i purtarea bisericescă l’a denumit, fără să cugete de locu la aceea, că Schlauch cum se are cu Români, precum n’a cugetat la aceea, că place-le Magiarilor sau ba, cându mai întâi pe Mitropolitul Vancea, apoi pe toți trei Episcopi nostri i-a făcutu Asistenți la tronul pontificiu și conți Romani, și numai în anul trecut a distinsu pe mai mulți membri din clerul român unitu, deși așa ceva nu a fostu după placul foilor magiare. De aceea numai unu orizonu forte restris de vederi poște aștepta, ca Sfinția Sa în dispozițiile Sale curat bisericesci să se îndrepte după daraverile trecutore, ce le au poporele între sine, și din înălțimea tronului pontifical să se cobore în arena agitațiunilor politice dintre națiuni.

În urmă, dacă „Gazeta”, deși „aliat” a Papei, nu poște afla motivele denumirii lui

Slauch de Cardinalu, atunci să se adreseze cu întrebarea către Maiestatea Sa poftind să-i spună, că pentru ce l’a propuș Sfinției Sale spre denumire. Dar de cumva Maiestatea Sa din respectu către unu „aliat” alu unei persoane așa înalte ca Papa îi va spune. Până atunci însă „Gazeta” ar face bine, dacă ar învăța puțin a declina latinesce și romănesce, ca să nu mai facă barbarism ca „propagandei fide”.

Revistă bisericescă.

Din Patrie.

Diarul „Magyar Állam” publică textul autentic al memoriului îndreptat de episcopatul catolic către Papa în chestiunile politice-bisericesci din Ungaria.

Memoriul se ocupă pe rind de libertatea religioasă, recepțiunea Evreilor, matriculele civile și căsătoria civilă obligătoare, precum s’a anunțat la timpul său.

Ce privesc în specialu căsătoria civilă, episcopatul promite, că va lupta cu totă rezoluțiunea contra acelei instituțiuni și pentru caracterul creștin al căsătoriei. Recunoșce, că dreptul matrimonial în Ungaria reclamă unele reforme radicale, dară acestea nu sunt reclamate din cauza dreptului canonic, și din cauza legilor statului, cari permitu acatolicilor să divorțeze pe apostatii catolici, prin ce se nascu multe confuțiuni și neplăceri.

Memoriul termină în modul următoriu: „La preagrațiosul mandat al Sfinției Sale ne-amu silitu a vē espune atātu daunele cât și avantajele, ce se potu nasce pentru biserică din programul guvernului. Până acum însă nu se poște prevedé totul, nici răul, nici binele, de-orece dispozițiunile legilor, ce voru să se aducă, nu sunt cunoscute. Acea una să ne fie iertat a o spune de acum și a declara înaintea Sfinției Tale ca înaintea păstoriului nostru suprem și vicariului lui Isus Christos pe pământu, că noi vomu cumpăni cu rigore orî ce planu al noulu guvern, ce atinge cumva

pe regi Ugariei la rășboiu de esterminare în contra Românilor”, s’a născut în capul vre-unu episcopu român-ortodoxu din Ardélu idea de a încheia o „alianță” cu Papa „spre a înmulți numărul Românilor”? Și dacă s’a născut, fost’a ea îmbrățisată de totu clerul și poporul, și dacă a fostu îmbrățisată, atunci nu cumva în vre-unu sinodu compus „din toți protopopi, preoți și deputați mirenilor” au dat unu „manifestu” de „alianță”, în care ca „aliat” ai Romei dechără, că se mărturisesc „mădulari ai sfintei catolicesci biserici a Romei”?

(Dacă undeva se află vre-unu atare manifestu, atunci să-lu decopieze și trimită dlui Densușană, ca să probeze din elu, că acela e cauza, de plouă așa multu în astu anu.)

19. Ce spuneau bătrânii, căți Mitropoliți și episcopi și dignitari bisericesci din evul mediu cu „o rezoluțiune demnă și bărbătescă”, care i-ar face onore și dlui Densușană, au ostenit de di de nopte, până au scos limba slavică din biserică, și au introdus în locul ei limba romănescă, instituțiunea cea mai națională, așa câtu principii calvinesci o au aflatu deja introdusă? Și dacă undeva se află vre-o carte bisericescă din evul mediu scrisă în limba română, atunci să o trimită dlui Densușană, ca să

probeze din ea, că Români la 1698 n’au primitu nici o dogmă catolică.

20. Ce spuneau bătrânii, multu i-a costat pe Mitropoliți și episcopi Românilor Ardeleni diu evul mediu, până cându cu o „rezoluțiune bărbătescă și demnă” de „Gazeta” au introdus literale latine în limba bisericescă română, și au purificat limba romănescă în cărțile bisericesci de slavism, așa câtu tipografia din Blașu tipărind cu litere latine i-a decopiatu numai pe acei venerandi Mitropoliți și episcopi, și Cipariu cu purificarea limbei a mersu numai schiopătându după ei?

Dacă vre-unu cărturariu undeva are vre-o carte bisericescă română din evul mediu scrisă cu litere latine și purificată de slavism, atunci să o trimită dlui Densușană, ca să probeze din ea, că sinodul dela Florența a fostu numai *pro forma*.

21. Ce spuneau bătrânii, stîrnit’a admirațiunea Europei „rezoluțiunea demnă și bărbătescă”, ce o a arătat în fugă din corpul națiunii nobilimea română înainte de unire, cându minunatul „șir de instituțiuni naționale bisericesci” nici atata n’a pututu face, ca să ne păstreze nobilimea pentru timpul, cându după unire tinerimea română, ce va studia la Roma, va trezi în ea sentimentul naționalu?

22. Ce spuneau bătrânii, imposaută a fostu opusețiunea clerului romănescu dintr’unu cornu al țerei până în celalaltu, cându Rakotzy a introdus în biserică romănescă catechismul calvinescu? Nu cumva s’au ținutu meetinguri prin totă țara în contra catechismului acestuia? Dacă cineva are vre-unu protocolu de unu atare meeting, atunci să-lu trimită dlui Densușană, ca să probeze din elu, că decretalele sinodelor provinciale ținute sub Vancea s’au tipăritu numai la 1886.

Ce se ține de sinodele dogmatice și de alte gemeri „compuse din toți protopopi, preoți și deputați mirenilor”, în cari înainte de unire fu apăratu „șirul de instituțiuni naționale bisericesci” „cu o rezoluțiune demnă și bărbătescă”, nu e lipsă să spună bătrânii nimica, căci „Gazeta” are date despre ele până înaintea de 1848. Decu funcționându dlui Densușană și ca consultor în logicis alu Gazetei, n’are decât să se adreseze pentru ele la „Gazeta”, care-i poște da cu carul date despre câte sinode nu s’au ținutu nici cându, câtu dlui Densușană să potă scrie o istorie a la o mie și una de nopți, cum a scris și „cercetările” sași mai bine dîsu „visurile” sale asupra Mitropoliei de Alba-Iulia.

biserica, și ori ce atacă ori injurie o vom împedea. Certa și lupta cu guvernul nu o căutăm, dară provocați și siliți de el nu ne vom retrage dinaintea lui, știind foarte bine, că apărăm cauza lui Dumnezeu, o cauză dreaptă și sfântă, dela care depinde mântuirea noastră și a credincioșilor concreduți grijii noastre. Dumnezeu sigur ne va ajuta, și ne va ajuta grația părintească și înțelepciunea admirabilă a Sfinției Tale, de care fiindu conduși și întăriți ne străluce speranța învingerii sigure."

Foile liberale din capitală vorbesc, că deja s'ar fi aflat un „modus vivendi” între episcopatul și guvernul, dară noi scim, că episcopatul în lucruri, cari ating credința, nu poate ceda nimic, și modus vivendi este aflat numai atunci, când guvernul va renunța la reformele proiectate.

Roma.

Sfinția Sa Leon XIII a primit pe peregrinii Maroniți conduși de patriarhul Petru Hagg. La peregrinaj au luat parte și arhiepiscopii de Beirut, de Tripolis și de Diospolis, precum și mai mulți preoți și 4 mirenii.

Fostul nuntiu la Viena, cardinalul Galimberti, ducându-se mai de mult în Roma, noul nuntiu Msgr. Alois Agliardi își va ocupa în curând postul din Viena.

Diarele liberale éraš alarmeză lumea, că Pontificele Leon XIII voesce cu ori ce preț a eschide din colegiul cardinalilor pe italieni și a introduce străini, ca astfel aceștia să albă mai mare influență asupra alegerii de papă pentru viitoriu. Cât de tendențioasă și nefundată este afirmarea diarelor liberale italiene, o probază faptul, că după ultima numire de cardinali sunt Italiani 34, Francesi 7, Spanioli 4, Austriaci 3, Ungari 2, Germani 2, Portugali 2, Belgiani, Anglesi și Irlandesi câte 1. Asemenea câte 1 cardinal este și din Statele-Unite, din Canada și din Australia.

Spania.

Noul nuntiu apostolic în Madrid în vorbirea, prin care și-a prezentat reginei scrisorile de acreditare, a dis și următoarele cuvinte: „Activitatea mea o încep cu acea convingere fermă, că cu cât se alipesc tronurile mai strins de Sfințul Scaun, cu cât se razimă mai mult pe acea stâncă, pe care este zidită biserica, și cu cât va fi mai amical raportul dintre puterea bisericească și cea lumescă, cu atâta se vor deriva din acestea mai mari binecuvântări și folose și pentru stat și pentru biserică.”

Regina în răspunsul său declară, că este deplin convinsă, că biserica catolică, de care se ține poporul spaniol, e cel mai puternic razim al statului, și că dinsa și guvernul său lucră pentru înflorirea bisericeii.

Nu incapă indoelă, că regina are cele mai bune intenții față cu biserica catolică, numai cât în viața de stat nu se cam validiteză principiile reginei, ci ale regimului liberal, care numai amic bisericeii nu se poate numi. Numai de curând a prezentat guvernul un

proiect lege, prin care cere reducerea venitorilor preoțesci, cari și așa sunt destul de mici, și regina și la atare proiect a fost constrinsă să-și dea consensul.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Comitetul partidului național românesc esmis în conferința generală din 20 și 21 Ianuarie 1892, cu datul de 18 Ianuarie convoca la Sibiu pe toți membrii acelei conferințe la o adunare extraordinară, care se va ține în Sibiu Duminecă la 9 Iulie. Scopul conferinței este de o parte ca să raporteze comitetul despre lucrările, ce a sevărsit până acum, érá de altă parte a se sfătui membrii și a aduce hotărârile, ce le vor crede necesare în fața precarei situații actuale.

Din incidentul aniversării a 25-a a regelui comiții supremi au fost avuți o adunare în Budapesta. Comiții în vorbirile ținute se declară solidari cu politica bisericească a guvernului și așteptă introducerea administrației de stat. Declararea comiților pentru politica guvernului nu are nici o însemnătate practică, după ce este cunoscut, că ei sunt reprezentanții guvernului și dacă nu ar lucra amesurat ordinului, ce li-se dá de sus, nu le rămâne decât a-și da dimisiunea.

Germânia.

Precum anunță „Kölnische Zeitung”, în dieta imperială, care se va deschide la începutul lunii viitoare va fi pus la ordinea zilei numai proiectul de lege militară. Proiectul în toate punctele esențiale va rămâne pe lângă propunerile lui Huene. Probabil, că la comisiunea parlamentară nici nu va mai fi trimis proiectul militar, ci se va hotărî cât mai curând asupra lui în ședința parlamentară.

Alegătorii catolici din Berlin au ținut Duminecă o adunare foarte bine cercetată, în care s'au arătat meritele centrului parlamentar pentru biserică și s'a hotărît solidaritate. Este cunoscut, că centrul nu-l pentru proiectul militar, prin care sporindu-se armata, nu numai se subtragă mai mulți ómeni dela ocupațiunile lor îndatinate, ci se înmulțesc și sarcinile publice.

Frâncía.

Prin discursul lui Constans ținut la Toulouse guvernul actual s'a simțit foarte atins. Spre a micșora încâtva efectul acelu discurs președintele consiliului Dupuy încă a ținut o vorbire la un banchet dat în Albi în onórea dînsului. El face elogiuri republicei, care a restaurat Frâncía, a obținut respectul popórelor monarchice și amicitia unui stat puternic, care amicitie se baséză pe comunitatea de interese și este o garanță a păcii și a siguranței internaționale.

Și Dupuy ca și Constans contéză pe amicitia Rusiei, numai cât cestu din urmă voesce a consolida republica prin o tractare mai ecuitabilă a catolicilor, pe când Dupuy recomandă continuarea

reformelor. Cu reforme însă, ce împărechéză pe cetățeni, ori ce stat se slăbește.

Președintele republicei, dl Carnot, de câteva zile este morbos. Diarele l-au și designat de succesor pe fostul ministru Constans, care pe lângă toleranța sa în cele politice mai are și meritul de a nu fi fost amestecat în scandalul Panama.

Rusia.

Declarațiunile contelui Kálnokv referitoare la politica esternă a Monarchiei noastre au produs o impresiune bună și în cercurile hotărîtore ale Rusiei. Este știut, că interesele rusești și cele austro-ungare vin în colisiune mai ales în peninsula balcanică. De un timp încóce însă Rusia arată o mare rezervă față cu politica statelor balcanice, și de aci se esplică, că și raporturile ei cu monarchia noastră s'au îmbunătățit, după cum a accentuat dl Kálnoky în delegațiunii. Rusia, precum se pare, s'a convins, că politica ei în peninsula balcanică de o cam dată este fără succes; pentru aceea și-a îndreptat atențiunea spre Asia. Opiniunea publică rusescă susține, ca imperiul țarilor are o misiune mărétă în Asia, unde își vede interesele periclitare de către Anglia și Germania. Din punct de vedere rusesc se dice, că este mai mare pericol ocuparea Egiptului prin Anglesi, decât succesele Austro-Ungariei în peninsula balcanică. Ca aliată a Rusiei în orient se consideră Frâncía.

Sérbia.

La alegerile ultime radicalii au eșit cu o majoritate covârșitoare. Din sinul lor se va compune așa dară și cabinetul, după ce guvernul actual e numai provisoriu. Regele a chemat la sine pe capi radicalilor conferind cu ei timp mai îndelungat asupra situației politice. Declararea, că în sinul clubului liberal nu sunt scisiuni, a făcut asupra regelui o impresiune plăcută.

Ministrul de finanțe a fost la Viena, precum se vorbește, spre a mijloci contragerea unui împrumut de 40,000.000 frs.

În privința mișcărilor politice fac Sérbii să se vorbească mult de ei, dară ce privesc finanțele țerei, se pare că nu stau cu mult mai bine decât Grecia.

Belgiu.

După ce s'a hotărît reformarea legii electorale și introducerea sufragiului universal, se agit în sinul parlamentului cestiunea reformării senatului. Anume unii propun, că alegerile pentru senat să se facă ca și alegerile dietale prin sufragiu universal, numai cât nimeni să nu pótă fi ales înainte de ce ar fi implinit 35 de ani. Alții cred, că ar fi mai bine, ca alegătorii pentru senat să se clasifice după condițiunea, ce o ocupă în viața socială. După părerea acestora senatul ar consta din 4 grupuri, cari ar reprezenta știința, agricultura, industria și comerțul. Știința ar fi reprezentată prin 20 de membri, érá

celealalte trei grupuri prin 44 membri, așa câtă câte 22 să fie aleși de capitaliști, marii proprietari și marii industriași, érá câte 22 de către lucrători. Probabil, că majoritatea parlamentară se va pronunța pentru proiectul primă, care este și ală guvernului.

Corespondințe.

De sub pöla Meseşului Sălăgiană, Iunie 1893.

Onorată Redacțiune!

Singurulă terenă culturală, ce stăpânirea vitregă ni-l'a lăsată încă de ađi pe mäne pentru a ne valora puterea morală, e biserica și șcöla. Aici aflăm cu toții, numai dacă voim, destulă terenă pentru a-lă cultiva. Ună mijlocă acomodată, prin care putem să ne oferimă sucursulă promovării binelui morală în sinulă poporului nostru, suntă conferințele preoțesci.

Aflându-mă în 30 Maiă a. c. în parochia Sîgă, dañ de veste, că clerulă tractuală din protopopiatulă Crasnei pe ăiua aceea e convocată în numita comună la conferință preoțescă. „Ecce tempus acceptabile,” cugetă întru mine, pentru ca de o parte să mă revădă pe frații preoți, ér de alta participândă la desbaterile conferinței preoțesci presidate de ună bărbatū atâtă de versatū în tóte afacerile, fie acelea bisericesci și scolastice, fie referitóre la indigințele de multe feluri ale clerului și poporului, precum e Vicariulă Silvaniei, speram că imi voiă câștiga date interesante referitóre la starea bisericelor, progresulă șcölorulă, referințele reciproce ale clerului și poporului din acelu tractă protopopescă, modelū tuturoră altorū tracte protopopesci. — Că am și aflată, ce am speratū, se va convinge on. publică cetoriū din celea următóre.

După prescrișele regulamentului diecesană ală conferințeloră preoțesci conferinței pređise i-a premersă servițiulă divinū sub pontificarea Preaonoratului Vicariū, sub durata căruia On. Ioanū Moldovanū protopopū onorariū și parochū în Bănișorū purcedendū din textulă „Mulți suntă chemați, dară puțină aleși” prin elocința-lă iudatinată arătă ad captum populi, cu câtă greutate se potă mântui creștinii sufletesce. Anevoe ne putemă spăsi, pentrucă întâiū nu ne păstrămū dreptatea originală câștigată în s. boteză; a două órá pentrucă dacă alunecămū odată pe calea fărădelegilor, fórte cu greū ne putemă desbăeră de habitulă păcătösū și pocăi din sufletă curatū. Dară ca să nu ne lase în desperare, dibaciulă oratorū prin exemplulă S. Augustinū ne dovedesce, că ceea ce noi ca ómenī nu putemă efaptui, aceea efaptuesce darulă lui Dumneđeū, ce se câștigă prin rugăciune ferbinte și măi aleși prin rugăciunile, ce le varsă părinții pentru sufletulă prunciloră sēi, cum făcu și S. Monica pentru filulă sēu Augustinū. După acéstă conțiune zelosulă Vicariū prin câteva cuvinte bine simțite arătandū poporului adunatū lipsa urgentă a ridicării unui edificiu nou bisericescū spre mărirea lui Dumneđeū, îndemnă poporul, ca câtū măi Ingrabă să se apuce de lucru, ca să potă lauda pe dătătorulă tuturoră bunătăților într'o biserică de petró, spațiosă și luminosă, care să le fie spre laudă și fală înaintea străiniloră pismătareți de progresulă, ce-lă facemū noi Românii de vre-o câțiva ani încöce măi cu samă în ridicarea bisericeloră

și șcölorulă nouă. Precum am înțelesū, poporulă însuflețitū de scopulă mărețū și sfintū se silesce din respuleri pentru procurarea materialulă trebuinciosū.

După aceea ne-amă adunatū în casa parochială pentru ținerea conferinței. O a deschisū presidiulă prin o alocuțiune elocuentă, spunendū, că numai așa ne vomă ajunge scopulă sublimū și sfintū ală adunării, dacă în conțelegere frățescă ne vomă chiarifica ideile, ne vomă limpeđi și uni principiile, și dacă fiesce carele va oferi după puterile sale câte o petricică la înălțarea edificiuului morală, merită pentru promovarea binelui bisericei, pentru prosperarea credinței creștinesci și pentru înflorirea seumpei nōstre națiunii. După aceea dechără ședința de deschisă.

Se procede apoi la desbaterea măi multorū obiecte.

Presidiulă face raportulă anuală despre statulă bisericescū-scolasticū, despre progresele orī defectele, ce în decursulă anului 1892 și 1893 s'au constatată în tractulă protopopescū. Din raportū cu bucurie se constată, că în tóte parochiile și filiile din tractū suntū înființate grânare bisericesci. Unele dispunū de bucate cu sutele de metrete. Frumosū esemplu de imitatū. — Conferința lea asemenea actū cu bucurie, că în tóte parochiile s'au constatată esamene cu succesū bunū, afară de parochiile Șeredeiū și Malū, în cari învățămintulă stagnază din cauza învățătoriloră neapți și indiferenți. După ce în acestu tractū protopopescū tóte parochiile au satoritū salariulă învățătoriloră la minimumulă de 300 fl., dela tómnă încependū se preliminară ca salariulă învățătorescū 300 fl. în fiesce care parochie.

În acestu tractū șcöle, superedificate bisericesci și parochiale se află tóte în statū bunū și corăspundătoriū. În Bănișorū și Sîgă se facă pregătiri pentru bisericei nouă de petró.

Conferința se declară unanimū în contra proiecteloră de lege bisericesci ale guvernului, cari țintescă la atacarea aședăminteloră și dogmeloră religiunii nōstre, la micșorarea auctorității clerului și la despărțirea clerului de către poporū. Considerandū măi de parte conferința, că legea civilă despre asilele de copii încă invólă destulă de mare pericolū pentru limbă și religiune, acestea clenodii sacre ale poporului românū, nevoinđū conferința a preveni dispusețiunile diecesane măi înalte cu respectū la asile, conferința decide, ca să aștepte în cauza acésta importantă rezoluțiunea superióră.

S'a sulevatū cestiunea înființării unei cancelarii vicariale în Șimleu. Cestiunea fiindū de interesū generalū pentru întregū Selagiulă, se decide, ca în conțelegere cu celealalte tracte protopopesci din Silvania să se lea la desbatere meritorie ca o cestiune de necesitate imperativă, nefindū localitatea actuală corăspundători de locū pentru ună oficiū însărcinată cu atâtea agende. Conferința face decī apeli și la celealalte tracte, ca să îmbrățișeze cauza acésta. În principiu se decide, ca în spesele preliminară pentru acelu scopū să se asigneze după parochiile de classa I. 8 fl., érá după celea de a II-a classă 6 fl.

Măi de mare importantă a fostū discușiunea asupra proiectulă de statute pentru pensionarea preoțiloră deficienți și a văduveloră și orfaniloră de preoți din Vicariatulă Silvaniei.

Acestu proiectă de statute fiindū de interesū generalū pentru preoții din Silvania întregă, se decide, ca prin veneratulă presidiū să se esopereze dela loculă competentă ținerea unui Sinodū Vicarială, unde vorū fi reprezentate tóte tractele protopopesci din Silvania. În sinulă acelaia apoi se va desbate proiectulă numitū și primindū aprobarea măi înaltă va fi obligatoriū pentru clerulă din Selagiū. Până atunci să ne nutrimă cu speranța dulce, că realisării acelu statutū nu i-se va pune pedecă din alte considerățiunii.

Clerulă tractuală cu durere a observatū, că de unū timpū încöce Veneratulă Ordinariatū diecesană pe toți, câți numai alérgă cu plāngerī și jalbe — cele măi de multe ori fictive și netemeinice — împotriva clerului, pre lângă preterarea foruluiă concernente protopopescū, îi primesce și lea actă despre acusa scrisă de multe ori într'unū stilă vătămătoriū și compromițătoriū pentru veneratulă guvernū diecesană, prin ce de o parte se dá ansă cătorva malconțenți, ca pentru tóte nimicurile să molesteze Veneratulă Ordinariatū, de altă parte ascultați fiindū cu bunăvoință, venindū acasă începū a face și scorni totū felulă de minciuni, cari se propagă spre danna auctorității preotului, a căruī „maxima culpa” este póte, că și-a pretinsū competența stolară, ca și elū ca alți bieți muritori să potă trăi după zóele și ostenelele muncelă sale; ba s'a obsevatū și aceea, că spre complanarea divergințeloră dintre preoți și poporenī se folosesc une ori ca mijlocū de împăcare micșorarea veniteloră preoțesci și dealtmintrea destulă de mică.

Nu măi puțină nedumerire a causatū clerului și procedura, ce de unū timpū încöce se practisază cu ocasiunea completării beneficiiloră vacante, așa încătū după cum stañ lucrurile astăđi în diecesa nōstră, „ius liberae Ordinarii collationis” e unū dreptă ilusoriū, și în faptă vox populi cumpănesce măi multă ca a acelaia, ce din orinduelă divină e chematū a alege și trimite operari, ca rodū să aducă în via Domnului.

Tóte acestea cumpănindu-le clerulă tractuală cu serioșitatea recerută, conferința eđice, ca veneratulă presidiū prin o representațiune din sinulă conferinței eșite să róge pe măritulă guvernū diecesană, ca cu părințesca-lă îngrijire să cerce espediente și să găsescă mijlōce eficace pentru sanarea relelorū.

După cari măi desbătendū-se câteva obiecte de măi puțină valóre, ședința se ridică. După conferință ne-amă întrunitū la masa ospitală a preotului localū Nicolae Popū, la care furămū serviți de gentila fică a preotului.

Extranulă Meseșană.

Programulă exameneloră publice

de la șcöla română gr. cat. de fete din Blășiū cu finea anului scolasticū 1892/93.

Dominecă în 18 Iuniū st. n.: dela 12—1 órá p. m. din economie și bucătărie; dela 4—6 óre p. m. din l. francesă și conversațiunea în l. germână și magiară.

Luni în 19 Iuniū: dela 3—5 óre p. m. din musica vocală și instrumentală.

Mărți în 20 Iuniū: dela 8—9 óre Religiunea cu elevele din cl. I și II respective despărț. 1, 2, 3, și 4, dela 9—10 cu elevele din cl. III desp. 5 și 6, dela 10—11 cu elevele din cl. I superióră; dela 2—3 l. română, dela 3—4 fisica cu cl. III; dela 4—5 l. germână cu cl. I superióră.

Mercuri în 21 Iunie: dela 8—9 l. română, dela 9—10 matematică, dela 10—11 l. maghiară cu elevele din cl. I superioară; dela 2—3 l. română cu cl. I resp. desp. 1 și 2, dela 3—4 l. română cl. II resp. desp. 3 și 4, dela 4—5 l. maghiară cu cl. III desp. 5 și 6.

Joi în 22 Iunie: dela 8—9 geografie cu cl. I superioară; dela 9—10 geografie și istorie cu cl. III resp. desp. 5 și 6; dela 10—11 istoria naturală cu cl. I superioară; dela 2—3 calculul cu cl. I desp. 1 și 2, dela 3—4 cu cl. II desp. 3 și 4, dela 4—5 cu cl. III desp. 5 și 6.

Vineri în 23 Iunie: dela 8—9 istoria naturală cu cl. III desp. 5 și 6; dela 9—10 intuițiunea cu cl. I resp. desp. 1 și 2, dela 10—11 cu cl. II resp. desp. 3 și 4.

Blășiul în 13 Iunie 1893.

G. Munteanu,
director.

Nr. 50/1893.

Concursul literar.

Basată pe decisiunea de sub Nr. XXI punctul 4 din protocolul adunării generale, comitetul central al reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul consistoriului aradan, protopopiatele din dreapta Murșului, escrie premiul de 50 fl. v. a. pentru cea mai bună „gramatică română în școala populară” cu termen de concurs până la 1 Ianuarie n. 1894, pe lângă următoarele condițiuni:

1. Cartea să cuprindă întregul materialului de învățământ al școlilor populare și să desvolte și partea stilistică cât mai completă.

2. Cuprinsul să nu fie vast, dar să fie împărțit în grade concentrice și espus în stil clar și concis, scris cu ortografia academiilor.

3. Manuscriptul să fie scris în trei exemplare anonim. Lângă ele să se acludă o cuvertă sigilată și provădută cu un motto, care să cuprindă în lăuntru numele autorului.

4. Referitorul la dreptul de proprietate se va face acord separat între reuniune și autor.

5. Manuscriptele să se trimită la adresa subsămnatului președinte în Arad.

Din ședința ordinară a comitetului central ținută în 25 Mai n. 1893.

Teodoru Ceantea,
președ.

Nicolae Ștefă,
secretar.

Dare de samă.

Meseriașii noștri doritori preste măsură de a ajunge totu mai departe pe calea ce duce la cultivarea lor proprie, facu totu ce permitu puterile lor, pentru ca să ajungă mai curându la ținta prefaptă. Și dacă cumva s'ar păre cuiva, că ei ar pute face și mai multe, să nu cerce cauza acăsta în ei, ci aiea. Pedecile, ce se punu în calea desvoltării noastre a tuturor, suntu puse și în calea dasvoltării lor ca corporațiune deosebită, care își păstrează caracterul său național.

Dar să le lăsamu acestea pentru altă dată.

Bunăvoința, cu care On. publicu Blășianu a întimpinat și salutat și de astă dată producțiunea teatrală a meseriașilor noștri, este o garanță sigură despre afecțiunea, ce acelu publicu o are față cu năsuințele lor. Primescă deci Onor. publicu Blășianu mulțămitele noastre cele mai intime și fie cu cruțare în critica, ce o va face jocul lor de scenă.

Resultatul materialu produsu prin vinderea biletelor pentru producțiunea din siera de 11 ale curentei a ajunsu cifra de 106 fl. 90 cr. Suprasolviri preste prețulu biletelor au incursu dela Domni: Iuliu Carșai 20 cr., F. Șt. Șuluțu 1 fl. 20 cr., I. B. H. 40 cr., I. B. 60 cr., Aronu Deacu 10 cr., Basiliu Solomonu 10 cr., I. N. 10 cr., Teodoru Onișoru 20 cr., Dr. Alesandru Grama 1 fl., Dr. Isidoru Marcu 1 fl., A. F. 10 cr., Ioanu Covaciă 20 cr., Iuliu Wohlmann inspectoru

supremu la „Transilvania” 1 fl., Dem. Turcu jun. 30 cr., Victoru Turcu 60 cr., Simionu Munteanu 1 fl., Dr. Vasiliu Hossu 1 fl. și Abiturienții din anul acesta 2 fl. 20 cr.

Spesele au fostu de 56 fl. 26 cr. cari subtragându-se din suma veniteloru de 106 fl. 90 cr. ne dau unu restu de 50 fl. 64 cr., care s'a împărțitu între „Colecta Crucerului” și fondulu înființandei reuniuni de meseriașisodalii.

Mulțamindu On. Publicu pentru bunăvoința sa, amu rămasu cu totă stima

Blășiul, la 12 Iunie 1893.

Aurel C. Domșa, Ștefanu Olteanu,
controloru. cassariu.

Colecta crucerului.

La colecta crucerului inițiată de noi în numărul 16 al „Unirii” din 1891:

Au solvit pre anul 1892. In Archidieceasă: Protopop. Ludoșulu, Parochia Lechința, 4 fl. 50 cr.

Până acum a incursu de totu suma de 1,491 fl. 58 cr.

Noutăți.

Esamenul de profesoru gimnasiulu. Diu Dr. Ambrosiu Chefanu profesoru suplentu și Diu Gavrilu Precupu profesoru practicantulu la gimnasiulu superioru gr. cat. din Blășiul au depusu cu succesu și esamenulu pedagogicu, prescisu pentru școlele medie, obținendu diploma de profesoru censurați. Felicitam pe tinerii și zeloșii profesoru.

La esamenulu de maturitate dela gimnasiulu superioru gr. cat. din Blășiul s'au supusu în anul acesta 34 studenți. Din acăștia doi au căduțu la esamenulu scripturisticiu. La esamenulu verbalu au fostu admiși 32, din acăștia 1 nu s'a prezentat din causă de morbu. Din cei esaminați au fostu declarați de maturi eximio modo doi, benematuru șese, maturu 18, au căduțu din câte unu obiectu și au fostu relegați la repetirea esamenulu după trei luniș tref, din două obiecte au căduțu doi și au fostu relegați pe unu anu.

Esamenul de calificatiune. La esamenulu de calificatiune ținutu la institutul preparandialu gr. cat. din Blășiul au fostu admiși 31 învățatoru. Din acăștia 28 au depusu esamenulu cu succesu, era trei au căduțu.

Promovare. Monseniorele Constantinu Costa, fostulu administratoru apostolicu alu Archidieceșei latine de Bucuresci, în Consistoriulu papalu din țilele acăștea a fostu promovatu și preconisatu Episcopu alu dieceșei Segni în Italia. Scaunulu arhiepiscopalu de Bucuresci rămăne încă totu vacantu.

Archieru insultat. Mitropolulu Sembratovicu în rentorcerea sa dela Roma, unde a condusu peregrinajulu rutenu, la gara din Viena a fostu insultat în unu modu infam și de josu de câțiva studenți universitari ruteni. Trei studenți au intrat în cupeulu de durmitu, unde se afla mitropolulu cu episcopulu de Stanislau și cu unu ofiteru, unde au inceputu a imputa mitropolulu, că la Roma a tradat biserica și națiunea rutenu, că s'a obligat cu juramintu a pune în praxă decretelile sinodulu din 1891, prin cari se vatema independența bisericeș gr. cat., că va latinisa ritulu și va introduce în calendariu sfinți pe Ignatiu de Loyola și pe Torquemada, și în fine că Papa i-ar fi primitu rēu pe peregrini ruteni. La tōte acăștea mitropolulu a răspunsu tinerilor, că suntu rēu informați, ei însă infuriați și sumutați de siguru de vre-unu liberalu francmasonu, au strigatu „Pereat Szembratovic!” și au aruncatu cu ouș asupra mitropolulu. Poliția a prinsu pe cei trei demonstranți. Purtarea cea scandalōsă a tinerilor celor fără simțu și fără de creștere a indignat pe călători.

La sosirea sa în Lemberg în 9 a l. c. a fostu întimpinat mitropolulu la gară de capitulu mitropolitulu gr. cat., de clerulu gremialu și alumnii seminariiali, precum și de reuniuni și de mulți fruntași de al poporulu ru-

tenu. Prepositulu capitularu Siengalewicz a felicitat pe mitropolulu pentru fericita rentorcere asigurându-lă despre increderea necălită a clerulu și poporulu rutenu gr. cat. și condamnându purtarea brutală a studenților. Răspundendu mitropolulu a declarat, că dñsul până la mōrte va păși cu rezoluțiune pentru drepturile poporulu rutenu și ale bisericeș gr. catolice. A dñsu, că faimele despre revoirile rituale suntu cu totu scornite, și că Sfinția Sa i-a primitu în unu modu forte binevoitoru. Mitropolulu a fostu felicitat și de mitropolulu și capitulu rom. cat., de arhiepiscopulu armenu din Lemberg, de mareșalulu țerei, precum și de numărōse reuniuni și persoane notabile rutene și străine.

Este de însemnatu, că diarele libere, cari au publicat rapōrte nu numai detafate, dară chiar esagerate despre insultarea mitropolulu din partea cătorva tineri necopți și decăduți, abia amintescu prin câteva cuvinte de numărōsele ovațiuni primite din partea persōneloru de auctoritate înaltă. Ce să le faci liberalilor? Numai una ne dōre, și acăsta e, că și foile nōstre și mai alesu „Gazeta Transilvaniei” jōră pe cele ce scriu Jidovii prin foile lor. Era acum totu după foile acăștea, cari astăzi dicu una, pentru ca mâne să aibă ce desminti, le punu pēcatele, de reproducu o scire, din care rezultă, că nu Ruteni, ci Rușii din Viena au inscenat scandalulu. Era despre motivele pretinse ale scandalulu ajungă, că noi am cetit chiaru textulu alocuțiunii, ce a îndreptat-o Sfinția Sa peregrinilor ruteni, dar motivele acăștea nu le-am aflatu nicăiera. Ex uno disce omnia: se pretinde, că Papa ar fi cerutu dela Ruteni, să însire în calendariu și pe s. Torquemada. S'ar fi pututu asta, dacă Jidovii ar avē dreptulu de a canonisa sfinți pe sama creștinilor. Torquemada nicăiera în lume nu se venerază ca sfinț. Și foile nōstre totuși au reproducu cu — năvitate (?) și minciuna asta. În chipulu acăștea își sciū păzi jurnaliștii noștri demnitatea?

Proteste. Spre a protesta contra politiceș bisericeș a guvernulu s'a ținutu în 8 a c. la Beiușu o adunare populară, la care au luat parte la o mie de persōne.

Medicu romănu în Karlsbad. Suntemu rugați a publica următoarele: Karlsbad, 8 Iunie 1893. Stimabile Domnule Redactor! Îmi permitu a Vē ruga să binevoiti a atrage în onorabila D-vōstră fōe atenziunea publiculu romănu asupra faptulu, că subscrișulu medicu romănu, după studiul mai îndelungate în spitalele din Viena și ca fostu asistentu în stabilimentulu de idroterapiu alu lui Priessnitz din Grăfenberg, m'am stabilitu la Karlsbad, unde sta în dispoziția fraților din patrie, cari voru cerceta isvōrile de aici. — Adresa și locuința mea este: Karlsbad, Marktplatz, „Tempel”. Primiți etc. Dr. I. T. Mera.

Esundări. În urma ploilor celor mari și dese cele mai multe rfu. și vāl au esundat causându daune forte mari. Tērnava mare a ruptu iazulu moriloru dela Mănarade și dela Blășiul, era cea mică a esundat acoperindu o parte din hotarēle comuneloru Blășiul, Petrifalēu, Iclodū, Săncelū și Păuade. Precum suntemu informați, Tērnava mare s'a vērșat și preste partea Mediașulu locuită mai alesu de Romăni, era la Micăsasa a ruinată mai multe case.

Murșulu încă a coperit cu apele sale o parte din hotarul Alba-Iuliei, străbătendu apa până în orașu; asemenea s'a vērșat preste comunele M.-Partoșu și Orda-de-josū, unde a produsu daune considerabile și a ruinat mai multe case. Asemenea vești triste ne vinu și din alte părți, unde apele au nimicitu de pe acum recolta acăștu anu.

Pentru procurarea de recușite, stēguriș flamure, policandre, albituri, obiecte piș, icōne și cărți bisericeș recomandam institutul de artă a lui Sūts și comp. din Buda-pesta, cari la dorința trimitu gratis catalogul-prețurilor.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

V.
Legalitatea canonică a conciliilor provinciale din 1872 și 1882.

În capitulele precedente s'a putut vedea, câtă de superficiale, ca să nu dicem mai mult, sunt toate cunoștințele, ce le are dl. Densușană nu numai despre dreptul bisericesc, ci chiar și despre istoria mai prosperă a bisericii noastre, deși dînsul voese serios să treacă în lucrurile acestea de istoric înaintea publicului cetitoriu. A scrie cu cunoștințe așa mance și defectuoase ca dl. Densușană nu înșamnă numai o prea mare încredere în sine, ci înșamnă și o desprețuire formală a publicului cetitoriu, fiind că și pe public îl presupune necapabil de a-i observa ignoranța dînsului.

Înșă nu numai cunoștințele istorice și canonice ale dl. Densușană sunt câtă se poate de superficiale, ci chiar și cunoștințele filosofice despre natura religiei. Nu poftim, deși s'ar fi cădută, ca dl. Densușană înainte de ce s'a apucat să scrie, să fi cetit și înțeles vre-ună opă de filosofia religiei. Poftind așa ceva am pofti prea mult dela dînsul, după ce am vădută, că s'a apucat să scrie despre lucruri de religie, fără să fie resfoit mai întâi barēm manualele, din cari a învățat religie ca gimnastică. Pe dreptul înșă am pofti, că înainte de ce s'a apucat de scris, barēm să fie meditat singur asupra naturii religiei și a credinței. Căștigându-și atunci prin meditațiune serioasă și adâncă concepte mai curate despre amindouă, n'ar fi tractat afacerile religioase de credință după norma afacerilor civile sau sociale, căci însuși ar fi vădută, că așa ceva e un nonsens.

Dl. Densușană adevă purcede din principiul de tot greșit, că ună sinodă numai atunci poate aduce deciziuni cu privire la credință, cari să fie obligătoare pentru popor, dacă „sinodul e compus din toți protopopii, preoții și deputații mirenilor”. Cu această nu face dl. Densușană nimic alta, decât că decopiază slab natura parlamentarismului și a constituționalismului modern civil și o aplică la lucrurile de credință, fără să mai întrebă, că ore nimeresc-se ori ba.

Parlamentarismul și constituționalismul acesta civil își are baza în principiul democratic, că însuși poporul să-și facă legile, cărora să se supună. Și în statele cele mici din Grecia antică, și chiar și în Roma la început însuși poporul le făcea imediat în adunările sale. În statele mari de astăzi atari adunări a întregu poporul nu mai sunt posibile. De aceea s'a introdus sistemul reprezentativ, după care poporul își alege deputații, și apoi deputații aceștia fac legile în puterea mandatului, ce-lu au dela popor. Și fiind că deputații au făcut legile ca reprezentanți ai poporului, de aceea sunt și obligătoare pentru popor.

Se naște acum întrebarea, că ună atare sistem reprezentativ poate-se aplica și în biserică cu privire la lucrurile de credință? Întrebarea această nu și-a pus-o dl. Densușană. De aceea o punem acum noi, și și răspundem categorice, că nu canoanele, ci mintea sănătoasă spune, că nu se poate aplica. Căci mai întâi să se întrebă dl. Densușană, că ce poftesc dela popor legea civilă adusă în parlament de reprezentanții poporului? Judecata-i sănătoasă de bună samă îi va răspunde, că aceea poftesc dela popor numai și numai supunere esternă necondiționată, va să dică împlinirea esternă a legii fără hesitare. Dacă înșă nu o împlinesc, atunci puterea statului îl forțază, ca să o împlinesc. Poftesc înșă ore legea civilă adusă de reprezentanții poporului în parlament și assens intern, supunere internă, sau convicțiune, că legea aceea este bună și adevărată, și despre bunătatea și adevărul ei nu este lertat nimănui a se îndoi? De sigur și dl. Densușană va concede, că așa ceva nu poftesc nici o lege pe lume adusă de vre-un parlament.

Să aplicăm acum lucrul la credință. Ce poftesc dela popor legea unui sinod ore care ținută pe baza reprezentativă, prin care se statorcesc ună articulă ore care de credință? Și dl. Densușană va răspunde, că poftesc assens intern, credință, convicțiune intimă, că acel articul de credință este adevărat. Ei bine! dară dacă eu basat pe motive denegă acel articul assensul meu intern, convicțiunea mea intimă, că acela e adevărat? Ce să se întimple atunci? Frica de ceva pedepsă mă poate face să tac, să nu vorbesc, să nu scriu în contra acel articul de credință. Assensul intern, convicțiunea intimă despre adevărul acel articul totuși nu mi-o poate forța nimeni. Dacă înșă mi-s'ar dice, că trebuiesc să fiu convins despre adevărul acel articul, căci fu adus în ună sinodă, în care și eu am fost reprezentat prin deputatul ales de mine, îi voi răspunde, că acesta e adevărat, înșă cu toate aceste mintea mea nu mă lasă să țin de adevăratu acel articul de credință, și sunt mai gata a eși din biserică aceasta, decât să mai sta în ea, după ce nu am de loc convicțiune despre adevărul lui. Și dacă voru fi mulți, cari voru rezona așa, atunci ună atare sinodă reprezentativă în scurt timp își va perde totă turma.

Ce urmază de aci? Învederată, că lucrurile de credință nu pot fi tractate pe baza sistemului reprezentativ, ci pe o altă basă conformă naturii lor, va să dică pe baza assensului liber practicat în biserică creștină dela începutul creștinismului, care totuși ar fi fost cuviincios să-l studieze mai întâi dl. Densușană. Assensul acesta liber practicat în biserică a stat în aceea, că sinodele dogmatice fură ținute, cându cerea lipsa, nu pe baza sistemului reprezentativ, de care nu va afla dl. Densușană nici o urmă în biserică, ci pe baza canoanelor. Decisiunile dogmatice fură apoi promulgate poporului și acesta fu provocat să le țină de adevărate. Ce ce pe ori ce cale s'au convins de adevărul acelor deciziuni, le-au primit cu assens intern ca lucruri descoperite de Dumnezeu și promulgate acum de biserică. Ce ce nu s'au putut convinge, Dumnezeu scie din ce cauze, despre adevărul lor, aceia au eșit afară din biserică și au format secte, și până ce n'au fost deplin convinși, biserică nici nu i-a mai reprimi. Chiar și cele 7 sinode ecumenice ale bisericii răsăritene a dl. Densușană așa au purces, despre ce se poate convinge resfoind numai cât de puțin ori ce istorie bisericescă.

Dl. Densușană este om forte liberal, precum se vede din „cercetările” sale, și ca atare s'ar căde să pună mare pondă pe demnitatea omenescă. Sistemul reprezentativ înșă în lucrurile de credință degradă de tot tare demnitatea omenescă. Căci ce poftesc? Poftesc, ca eu să abdic de cugătarea mea, și să aleg pe altul, care apoi să decidă nu asupra unei fapte esterne, ci asupra convicțiunii mele, că ce am să cred și ce nu, și eu să fiu silit a mă supune și a crede ce a decis. Și din ce motiv? Din simplul motiv că eu l'am ales. În alte lucruri mă poate reprezenta altul. În lucrurile, ce-mi ating convicțiunea, nu mă poate reprezenta nimeni decât eu, căci numai eu pot decide, că de ce lucruri să fiu convins și de ce nu. Mai degradată nu poate fi libertatea cugetării ca în sistemul reprezentativ.

Cu totul alta și mult mai demnă e praxa bisericii creștine în lucrurile de credință. Sinodele dogmatice ținute pe baza canoanelor decid în lucruri de credință nu în numele altora, ci în numele lor, și apoi în decisiunile lor poftesc să credă numai aceia, cari sunt convinși despre adevărul lor. Pe cefalalt pe toți îi lasă în pace, să facă ce voru vră. Singură practica această este adevărată liberală, care respectă demnitatea omenescă. Sistemul reprezentativ poate fi bun în alte lucruri, chiar și în biserică, de pildă în administrarea averii bise-

ricesc și în deprinderea altor drepturi bisericesc, în cele de credință înșă face din om o marionetă. Singur practica creștină în lucrurile de credință este conformă libertății și cugetării omenesc.

Dacă dl. Densușană ar fi studiat cum se cuvine istoria S. Uniri, s'ar fi convins, că și S. Unire la noi la Români nu s'a făcut pe baza sistemului reprezentativ, ci pe baza praxei antice creștine. Căci nici sinodul dela 1698 nici cel dela 1700 nu fură ținute pe base reprezentative „din toți protopopii, preoții și deputații mirenilor”, nici pe „baza unei legi electorale”. Ci lucrul a decurs cu totul altcum. Anume Mitropolitul Atanasie cu protopopii și preoții prezenți au decherat, dară numai în numele lor, că ei primesc S. Unire, dară numai pentru sine. Mergendă acasă au comunicat lucrul acesta poporului. Aceia din popor, cari au voit, au decherat, că se unesc și ei. Cari n'au voit, au rămas și mai departe, cum au fost, și nimeni nu i-a silit, să primesc S. Unire, fiind că o ar fi primit ceva sinod, în care și-au trimis și ei deputații, ca să se ocupe în numele lor de credință. Ba și mai târziu, ce ce au cădută dela unire, nu au cădută în urma vre-unui sinodă adunat pe basă reprezentativă, care să fie decis, că acum nu mai cred în S. Unire. Ună atare sinodă nu va pute nici când să arete dl. Densușană. Ci a cădută dela Unire fiesc care, cându a voit, și a cădută numai elu pentru sine.

Purcedendă dl. Densușană din principiul irrațional, că numai sinode compuse pe basă reprezentativă se pot ocupa de chestiuni dogmatice, a comis ună atentă asupra demnității și libertății omenesc în chestiunile cele mai delicate și mai intime ale credinței, și în urma unui atare atentă merge până acolo, cătu atacă, condamnă și negă legalitatea sinodelor provinciale ținute sub Mitropolitul Vancea la 1872 și 1882. Spună acum dînsul ca jurist, ce valoare are condamnarea unei acțiuni pe basă unui principiu irrațional și degradatoriu de demnitatea omenescă?

Domnul Densușană înșă nu se mulțamește numai cu atata. Ci voinde a se discredită cu totul, condamnă sinodele amintite basându-se și pe istoria făurită numai de dînsul, din carea și-a scos aserțiunea, că „sinodele aceste nu fură conchimate nici după usul vechiu al bisericii române de Alba-Iulia”, și „nu fură compuse din toți protopopii, din toți preoții și din deputații mirenilor”, căci după dl. Densușană „așa se făcuseră mai înainte toate sinodele dogmatice” în biserică română de Alba-Iulia. Va să dică dl. Densușană susține cu totă serioșitatea, ceea ce n'amă fi crezut, că în adevăr sinodele noastre dogmatice și nedogmatice ab antiquo au fost compuse „din toți protopopii, preoții și deputații mirenilor”. Amă dîsu, că susține numai, fiind că de probat nu a probat chiar nimic, și nu va pute proba nici odată, cu toate că dacă s'a încumetat a susține, ar fi trebuit să probeze următoarele:

1. Că dela unire încocă până la Mitropolitul Vancea s'a ținut vre-ună atare sinodă dogmatică sau chiar nedogmatică compusă „din toți protopopii, toți preoții și din deputații mirenilor”. S'a făcut amintire de dogme, dară numai în trecut și ex incidenti dela unire încocă până la Mitropolitul Vancea numai în sinodul dela 1739 și 1868. Nici unul înșă n'a fost compus pe basă reprezentativă în modul indicat, ceea ce recunoșce și dl. Densușană în notă.

2. Că barēm cu ocaziunea unirii s'au ținut atari sinode pe base reprezentative în chipul poftit de dînsul. Celu dela 1698 evidentu n'a fost pe basă reprezentativă, căci de deputații mirenilor nu se face nici o amintire în manifestu, și apoi după dl. Densușană sinodul acesta nici n'a fost „dogmatic”, ci o adunare politică-bisericescă spre a închia o „alianță”. Celu din Septembrie

1700 érași n'a fostă pe basă reprezentativă. Se vede, că atunci a fostă și poporū de față, după unii nobilii și bătrânii comunelor. Cu nimicū însă nu e probatū, că poporulū și-ar fi avutū deputații sēi pe basa unei legi electorale, și nici nu va putē dlū Densușanū proba nici cândū. Éra apoi după dlū Densușanū și sinodulū acesta n'a fostū „sinodū dogmaticū”, ci a fostū o adunare politică-bisericescă spre a închia minunata „alianță” a dñsului.

3. Că barēm înainte de unire s'au ținutū „sinode dogmatice” sau și nedogmatice pe basă reprezentativă din „toți protopopii, preoții și deputații mirenilorū”, cândū de pildă fu primitū catechismulū calvinescū alū lui Rákotzi, sau cândū fură primite condițiunile cele calvinesci puse Mitropoliiilorū Budai și Simeonū Ștefanū.

Nici unulū din aceste trei lucruri nu le-a probatū dlū Densușanū, și nu le va proba nici odată, ci a luatū numai din vintū aserțiunea, că în biserica română de Alba-Iulia sinodele dogmatice erau tot-deuna compuse pe basă reprezentativă „din toți protopopii, preoții și deputații mirenilorū”. Și pe basa unei aserțiuni luate din vintū, nedovedite cu nimicū, susținute însă cu o emfasă ridiculă se încumetă dlū Densușanū a ataca legalitatea sinodelorū provinciale dela 1872 și 1882 și pe Mitropolitulū Vancea Iaolaltă cu cei mai distinși și mai meritați bărbați, ce-i aveau pe atunci cele 4 diecese, și cari au luatū parte la acele sinode. Mai întâi a atacatū acele sinode pe basa unui principii irraționalū, după aceea pe basa unor scorrituri istorice. Judece acum cetitorii, dacă dlū Densușanū pōte fi număratū între scriitorii serioși, cari combină, ponderază și judecă cu scrupulositate, mai înainte de ce s'ar apuca să combată nisce acte de valōrea sinodelorū provinciale dela 1872 și 1882.

Dlū Densușanū e fōrte mare democratū, și pentru aceea voesce să estindă sistemulū representivū și la lucrurile de credință, cu tōte că prin acesta subminază însăși democrația. Pe lângă totū democratismulū dñsului însă în sistemulū sēu reprezentativū mestecă și principii „aristocratice”, căci pe basa sistemulū representativū nu scimū pentru ce în sinodele dñsului compuse pe „base electorale” suntū atăția „viriliști” și „regaliști”, după ce nu numai „toți protopopii”, ci chiar și „toți preoții” au votū virilū, pe cândū poporulū e reprezentatū numai prin „deputați aleși”, cine scie, pe basa la ce „lege electorală”, căci aceea încă nu o a pututū afla dlū Densușanū, nici că cine a denumitū atăția „viriliști” și „regaliști”, de nu cumva aceștia formaū în sinode o specie de casă a seniorilorū sau a magnașilorū. Cândū însă se abate omulū dela adevērulū istoricū ca dlū Densușanū, atunci așa o pătesce, că se încurcă în iluziuni și visuri, din cari cu greu se trezesce.

Dară dlū Densușanū se mai încurcă și altcum. După dñsului în biserica „rēsăritulū”, de carea totū numai după dñsului s'ar ține și biserica română unită, dezvoltarea dogmatică s'a închiatū definitivū cu sinodulū ecumenicū alū 7-lea. Ce lipsă a fostū dară să se mai țină „sinode dogmatice” în biserica românăescă „din toți protopopii, preoții și deputații mirenilorū”? Numai nu va dice dlū Densușanū, că „sinodele dogmatice” s'au adunatū numai pentru ca să se pronunțe, că nu mai primescū nici o dogmă, căci „în biserica rēsăritulū dezvoltarea dogmatică s'a închiatū definitivū în sinodulū VII”.

Totū asemenea se încurcă dlū Densușanū și cândū susține, că e anticanonică numirea de „conciliū provincialū”, ce o pōrtă sinodele dela 1872 și 1882. Cuvintulū „conciliū” pōte că nu i-ar face dlū Densușanū atătea gânduri, căci acesta proprie e sinonimū cu cuvintulū „sinodū”, și deosebirea zace numai în aceea, că acela e terminū latinū, éra acesta grecescū, și în înseși decretelē sinodelorū dela 1872 și 1882 se folosescū amindouē, cândū unulū cândū altulū. Ci gânduri îi face dlū Densușanū atributulū „provincialū”, pe care dñsului îl consideră ca împrumutatū dela romano-catolici și neunitatū în biserica rēsăritulū.

Se vede, că dlū Densușanū a scris totū de rostū, fără să cerce nimicū, cu tōte că ar fi fostū datorū publiculū să-și studieze mai întâi bine tōte aserțiunile, și apoi să se apuce de scrisū. Dacă dlū Densușanū deschidea numai dreptulū canonicū de Săguna, ar fi aflatū, că atributulū „provincialū” se folosește și în rēsăritū lângă cuvintulū: conciliū sau sinodū. Acolo la pag. 105 ar fi aflatū cuvintele următoare: „fiesce care provincie are a se administra prin sinodulū provincialū”, éra în notă: „provincia însemneză Mitropolie”. Ba și statutulū organicū alū bisericeii române gr. or. din Ardélū și Ungaria folosește cuvintulū provincie în locū de „Mitropolie” (veđi acelu statutū pag. 1 și 48). Terminulū „sinodū mitropolitanū”, care după dlū Densușanū e celū „canonicū”, nu-lū va afla nicăiri folositū în legislațiunea fundamentală orientală.

Pentru dlū Densușanū însă ceea ce nu scie, pentru că n'a cercatū să scie, ci și-a luatū totū din vintū aserțiunile, este „anticanonicū”.

Nu principiile deositorē de demnitatea omenescă, nici scorriturile istorice ale dlū Densușanū suntū hotărītore în judecarea sinodelorū provinciale din 1872 și 1882, ci canōnele bisericeii rēsăritulū. Vomū arēta dară în numărulū viitorū dlū Densușanū până la evidentă, că sinodele provinciale dela 1872 și 1882 fură ținute după tōte prescriesele canōnelorū bisericeii rēsăritulū cuprinse în „Pravilă” și în „Pidalionū”. (Va urm.)

Dionisiū și Sibilele.

Scene din timpurile Cesarilorū de Miles Gerald Keon.

(Continuare.)

„Concede-mi, împērate, să mai cercū odată a-lū combate,” se mestecă Labeo. Elū își preumbă ochii prin adunare, ér apoi îi opri cu multă încredere de sine pe fruntea Atenenulū. Privindū dreptū în ochii lui începu:

„O singurā întrebare mai vreū să-ți punū. Tu m'ai făcutū aprōpe să mă alăturū și eā la teoriile tale. Dar încă una mai trebuie să sciū: Tu aperi esistența unui Dumneđeū preafnaltū și eternū și nemurirea sufletulū. Acestū Dumneđeū e însăși bunătatea iubirea, virtutea, moralitatea — așa e?”

„Așa,” răspuse Dionisiū. „Vēdū eū, unde vrei să ajungi. Mărturisescū, că asta e o lume plină de ghicituri. Dar continuă.”

„Tu condeđi, că sufletulū nostru după mōrte va fi pe vecie fericitū, dacă a fostū bunū, și pe vecie nefericitū, dacă a fostū răū, — adecă după cum a plăcutū preafnaltei ființe ori nu i-a plăcutū. Așa e?”

„Așa este,” dice Dionisiū.

„Așa dar te rogū, împēratulū meū, să cumpānesci celea ce dice Dionisiū despre bunătatea, înțelepciunea și puterea Dumneđeului sēu, și apoi să-mi spuī, ce ai dice tu despre unū monarchū, care pe supușii sēi îi pedepsește ori remunerază, după cum ei i-au implinitu ori nu voința, dar voința sa n'a descoperit'o nimēnui? Pōte Dionisiū din Atena sau ori cine altulū să ne spună, ce voesce ființa aceea fnaltă dela noi? Ori dōră ființa asta își închipuesce, că noi ignoranții și scurtū vēđetorii, cari avemū să ne batemū atăta capulū cu miī de lucruri, ce ne suntū de lipsă pentru esistență, amū putē să-i ghicimū voea sau poruncile sau dorințele? Unde ar fi atunci înțelepciunea ei? Dar dreptatea, cândū noi nu scimū, pentru ce vomū fi pedepsiți și prin ce îi putemū face pe placū? N'ar fi trebuitū ôre să ne dea celū puținū învățătorī, cari să ne lumineze asupra acestui punctū însemnatū?”

Labeo tăcu și privia întrebătorū la Dionisiū. Acesta încă tăcea.

„Nu răspunde nimica!” dice acum Labeo. „L'am bătutū cu vorbele lui proprii. Elū e prea de omenie, ca să nu recunoscă puterea acestui argumentū. — Vē rogū apoi, să băgați numai de samă, că noi trăimū pe acestū pământū vreme fōrte scurtă, și dacă e adevēratū, că suntemū nemuritori, atunci viața asta e numai o frânturā neînsemnată în asemēnare cu vecinicia, ce ne așteptă. Și totuși această frânturā neînsemnată să fie hotărītore asupra vecinicieii, fără ca noi să scimū măcarū, că prin ce amū putē să ne ferimū de pedēpsa vecinică. Cine pōte să resolve contradicerea asta?”

„Ar trebui ca noi să avemū legi dețafate în privința acēsta,” observă Strabo.

„Nu numai atăta, ci ar trebui să avemū învățătorī, cari să ne conducă necontentitū pe calea cea drēptă,” adause Labeo.

Toți așteptau cu nerăbdare răspunsulū lui Dionisiū.

Tinērulū oratorū feroși, șovăi, apoi dice: „Ceea ce spuī, nu rēsărnă aserțiunile mele, deși nu potū să răspundū directū la acestea întrebări. Acestea suntū greutăți, ce întocmai mă apasă și pe mine, și la cari și eū înzadarū am cercatū răspunsū. Tōte acestea suntū unū resonetū alū gândurilorū mele proprii. Nu potū alta să dicū decât că încă nu s'a implinitū timpulū. Trebuie să așteptămū dela viitorū aceea, ce prezentele nu ne pōte da. Altorū generații le vorū fi rezervate acestea. Tōte acestea eū le așteptū dela acela, care va să vină, dela care și sibilele așteptă dorii unei țile nouē strălucitōre. — Ôre nu va avē să vină, pentru ca să dea omenimii aceea, ce și voi recunoscēți, că ne lipsesce și ne trebuie?”

Cu acestea se sfârși contraversa.

Augustū se ridică și bātu pe tinērulū vorbitorū cu multă amabilitate pe umērū. „Eū totū nu sciū încă, ce să ținū despre teoriile tale,” dice elū cu unū amestecū de glumă și de bunăvoință. „La totū casulū recunoscēmū, că ți-le-ai apēratū bine. Cu acestea sfârșimū astăzi. Vale!”

Societatea ș'a disolvatū în cete și conversa despre împlinirea țilei. Vorbele frumoșe ale Atenenulū făcuseră o impresie adâncă asupra tuturoră.

Seianū cercă cu ochii pe vecinulū sēu. Dar acela dispăruse.

„Bunū sfârșitū,” dice Tiberiū aprinsū de mânia. „Trebuie să cercămū tōte, ca să nimicimū întrēgă clica asta grecescă. Mē pricepi, prietine Seianū?”

Unū surisū viclōnū și o închinare aū fostū răspunsulū generalulū.

Paulū și cu Dionisiū și-au luatū rēmasū bunū dela împēratulū și dela Mamurra și după câteva minute se gāsiau pe calea Appie. — Paulū spre a se rentōrce la ospētărie. Cei doi prietini vorbiaū despre succesulū țilei.

„De cumva nu mă înșală tōte,” dice Dionisiū, „Augustū va fi gata să-ți restituē averea ta familiară, — și dacă ar fi ca mână să pornesci cu Cesarulū Germanicū cătră nordū, poți fi asiguratū, că voiū îngriji aci de interesele tale chiarū ca și tine.”

„Pōte multū mai bine ca mine, nobilulū meū prietinū,” întregi Paulū. „Eū sperț, că mama nu se va împotrivi propusulū meū, — închipuesce-ți, dacă mă voiū rentōrce ca tribunū militarū!”

Așa se despărțiră prietini. (Va urm.)

Economie.

Din praxa stupăritului rațional. Stăm în fața unui an, care are prospecte atât de rele, încât rar va avea păreche în analele stupăritului. După o iernă siberiană, carea în foarte multe părți a înjumătățit numărul roilor, er contingentul de albine al celor rămași a redus foarte considerabil, a urmat o primăvară atât de friguroasă, încât pentru albine a fost totuși numai iernă în sensul strict al cuvântului. De a se fi putut reculege după pierderile din iernă — nici poveste. Zăpada din începutul lui Mai a redus numărul albinelor și mai mult, fiind că cele neînchise au eșit din coșnițe pentru a nu se mai întorce în vecii vecilor, fiind că frigul le-a amortit; er din cele închise multe au căpătat diaree și au perit. După prea puține zile frumoase acum mai de mult decât de două săptămâni ploaia curge neîntrerupt. Urmarea acestora este, că stupii deși preste totuși s'au înmulțit în albine, dar atât sunt de săraci de miere, încât cei mai buni, cari aveau și trântori, i-au aruncat.

Acum deci ce e de făcut pentru a preveni daunele viitoare? Etă ce: Ploile netrecute se voru fini, fiind că numai vecinicia e fără finit; stupii nostri erăși voru căpăta voea de roit și ne pot da încă câte doi-trei roi. Cei ce au suferit preste iernă pierderi, voru fi lacomi după roi, pentru ca să ajungă la numărul ce l-au avut; dar bucuria le va fi puțină. Natura nu face excepțiune, și deși primăvară n'am avut, er o jumătate a verei a fost numai ploaie, totuși flora nu va dura decât numai până la timpul îndatinat și în alți ani. Restimpul pentru adunat miere va fi foarte scurt, și roi al doilea — treilea și trupina, din care au roit, nu voru avea nici putere nici timp pentru a-și pute aduna nici atăta miere, cu câtă să lerneze, er de ceva plus și pentru stuparii nu va pute fi nici vorbă. Pentru a ave și stupii buni și ceva plus în miere etă ce e de făcut: — Să nu lași stupul să roască; sau de-lu vei lăsa să roască, să nu lea mai mult decât roială primă.

A nu lăsa stupul să roască, se pote numai la coșnițele raționale, deschidându-le

camera pentru miere, și luându-le mierea cu diligență. Dacă pe lângă toate acestea se pregetesce de roit, ce se cunoște de pe țitele de matcă și de pe însușirea lor, că înainte de roit câteva zile — mai cu samă noptea — albinele sta grămădite înaintea urdinișului, ca o căciulă: trebuie căutați toți fagurii cu pu și tăiate toate țitele. Atunci vei ave miere.

Dacă voesci să lea numai un roi, faci așa: Să punem, că ai două coșnițe A. și B., firese cevaș depărtate una de alta, — nici decât să nu fie vecine. În coșnița A. ai stupul, dela care voesci să lea roială, er coșnița B. e golă. De cumva coșnițele sunt ordinare și nu raționale, lași stupul să roască și roială îl prind în coșnița B. Acum coșnița A. cu albinele, ce au mai rămas, o lea și o muț fără amănare în locul coșniței B. sau în alt loc cevaș mai depărtat de unde a fost; er coșnița B. cu stupul prins o pu fără amănare în locul coșniței A. A amana punerea coșniței B. în locul coșniței A. până de sară, nu e bine, ci lucrul trebuie executat numai decât. Acum toate albinele, câte sunt în umblătoare afară, voru veni dela coșnița A. la locul, unde au fost dedate, și aflându aci coșnița B. și încă matca lor proprie, se voru simți acasă. Stupul acesta va fi foarte bun și în timp scurt va edifica mult și va aduna miere multă. Stupul din coșnița A. perdându-și albinele umblătoare afară, până a eși din celulă matca cea tină, își perde voea de roit. Dar în timp scurt se imputeresce erăși foarte tare prin albinele, ce esă din celule, însă nu mai pote roi, fiind că acum nu mai are țită de matcă, de-orece mai înainte, când și-a fost perdat voea de roit, după eșirea matcei prime pe toate celelalte le-a nimit. Până a se împărechia tină matcă și să ouă, până edifica celule nouă, până a se desvolta noua țită de matcă, ele adună foarte multă miere, și pe când ar fi gata erăși să roască, de regulă încetă mierea în natură și așa și stupul se lasă de cugetul roitului pentru acest an. În modul acesta un singur stup își va da mai multă miere, decât trei sau patru, cari i-au lăsat să roască după olăta.

(Va urma).

Bursa de Budapesta.

Din 15 Iuniu st. n. 1893.

Renta de aur ung. 4%	116.—
« « corone r. ung.	94.90
Împrumutul căilor ferate ung.	121.—
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ostă ung. (1-ma emisiune).	124.—
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ostă ung. (2-a emisiune).	101.50
Bonuri rurale ung.	96.20
« urbariale ung.	100.—
Obligățiunile desp. regalilor	101.—
Împrumut cu premii ung.	148.—
Losuri pentru regularea Tisei	141.50
Renta de hârtie austriacă	98.10
« « argint austriacă	98.—
« « aur austriacă	117.25
Losurile austr. din 1860.	164.—
« Viena	178.—
Acțiunile banței austro-ungare	990.—
« « de credit ung.	409.75
« « austr.	340.60
Obligățiunile cu câștig ale banței ipot. ung.	127.—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și econom. «Albina».	101.50
Galben împărațesc	5.82
Napoleon-d'or	9.79
Mărci 100 imp. germane	60.25
Londra 10 Livres șterlingi	123.—

Editor și redactor răspundător:
Dr. Victor Szmigelski.

Nr. 1825—1893.

(28) 2—2

Concursu.

Prin acesta se escrie concursu la *catedra de desemn dela gimnasiul și alte institute gr. cat. rom. din Blăși.*

Cu catedra acesta e împreunat un salariu anual de 600 fl. v. a. adecă șese sute floreni valută austriacă solvinți în rate lunare decursive începând din 1 Septembrie 1893.

Suplicele să se adreseze Veneratului Consistoriu metropolitan până cel mult în 15 Iuliu 1893, însoțite de cartea de botoz, și de documentele, cari arată calificațiunea și serviciile de până acum ale concurentului. Pe lângă condițiunile generale recerute la un profesor de desemn se cere cunoscința limbii române. Preferiți voru fi cei de religie gr. catolică.

Blăși, din ședința consistorială ținută în 3 Iuniu 1893.

Ioan M. Moldovanu.
Vicariu capitulariu.

JOSIFU GAVORA (3) 11—26

distinsu cu medalia espositională cea mare pentru lucru escelent și gustu bun la esposițiunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.

Budapesta, IV. strada Vațului Nr. 17

Recomandă cu prețuri de cele mai convenabile și în esecutare câtă se pote mai frumoasă obiecte de leșă

pentru ajustarea bisericilor, și anume:

Felone preoțesci și stichare diaconesci

Flamure pentru biserică și reuniuni.

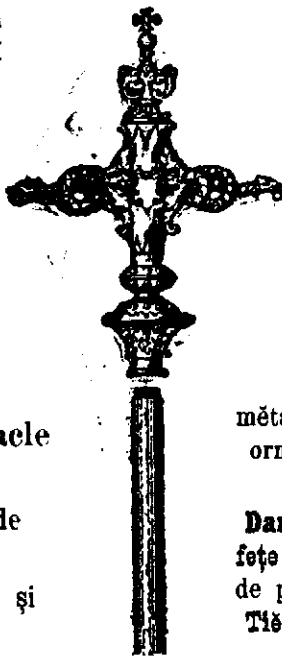
Flamure pentru reuniuni de pompieri, de scolari, reuniuni bisericesci, reuniuni industriale, de cântări și de pompe funebre.

Candelabre, racle

și potire,

luminarie de parete

și de altariu, și candel.

Primescu și efep-tuiescu iefină repararea vestmintelor bisericesci, intrargintarea și intraurirea de potire, racle, candel și luminarie de altariu.

Mare asortimentu de brodării de aur, de argint și de metasă, precum și de ornaturi bisericesci brodate

Dantele bisericesci, fețe de altariu, cruci de parete și de scola. Tisături bisericesci, damasturi etc.

Acurătatea mea o potu dovedi cu sute de epistole recunoscătoare.

Garanturi de prețuri și preluminare de spese trimisă la cerere franco.

Cu deosebită stimă cutez a încunoscință pre

Veneratulu Cleru greco-catolicu,

că precum și până acum iaș asupra-mi gatirea de iconostase, amvone, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericilor, în ce privesce lucrul de măsari și de sculptori, de colorare respective de marmorisare și de provedere cu icone sante, dimpreună cu aședarea acelor obiecte în fața loculu, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate servesc cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice au câștigat recunoscere deosebită, si toate mă îndreptătescu la sperarea, că Veneratulu Cleru mă va împărtăși ocașional-minte de prețuită-î încredere. Silința mea se va îndreptă totu-deauna intr'acolo, că și de aci înainte se merită renumele celu bunu, care mi-lam câștigat până acum.

Prin tarifulu de zone dispărându departările, prin acesta capacitatea de concurență mi-sa măritu.

Rogându-mă pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carol Müller,

auritor și fabric. de recuis. biseric.

(6) 18—52